

ГРАМАТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТІВ КОМП'ЮТЕРНОЇ ТЕМАТИКИ

1. Головною причиною застосування граматичних трансформацій при перекладі різного роду текстів, зокрема з англійської мови на українську, є значні відмінності в граматичній будові зазначених мов (вони відносяться до різних гілок сім'ї індоєвропейських мов) ([1], [2], [3], [4], [5]).

2. В цьому дослідженні на матеріалі розділу 13 *Daemon Processes* з книги комп'ютерної тематики *Advanced Programming in the UNIX Environment (third edition)* та його перекладу українською мовою здійснюється спроба проаналізувати граматичні особливості перекладу такого роду текстів, зокрема граматичні трансформації, що використовуються.

3. Аналіз зазначеного англійського тексту та його українського перекладу дозволяє виділити два основних типи застосованих граматичних трансформацій:

- *морфологічні заміни*, які склали 63% від загальної кількості граматичних трансформацій;
- *синтаксичні заміни*, які склали 37% від загальної кількості граматичних трансформацій.

Морфологічні заміни. В якості морфологічних трансформацій при дослідженні перекладу даного документу були виділені наступні типи заміни:

1) заміна однієї частини мови іншою (заміна іменника дієсловом, прикметника дієсловом, прийменника прикметником і т.п.);

2) заміна форми слова (заміна дієслова в активному стані дієсловом в формі пасивного стану і навпаки; заміна іменника в формі однини формою його множини; заміна одного класу тієї чи іншої частини мови, наприклад, займенника, іншим її класом).

Заміни форм стану дієслова і форм категорії числа іменника відображають загальну тенденцію в англійському науковому мовленні до безособового стилю викладу й узагальнення.

Серед заміни частин мови найбільш численними в запропонованому дослідженні стали трансформації, при яких в іменник перетворюються дієслова, зокрема, мова йде про заміну типу «герундій → іменник».

Синтаксичні заміни. Для дослідження трансформацій на синтаксичному рівні за одиницю аналізу приймається речення, повне відтворення якого в іншій мові є досить проблематичним. Однак, у зв'язку з тим, що переклад технічної документації вимагає максимальної точності

перекладу з максимально можливим збереженням структури вихідного англomовного тексту, кількість синтаксичних уподібнень становить чималу його частину. Аналіз синтаксичних особливостей перекладу досліджуваного тексту показав, що 47% речень при перекладі повністю зберегли свою синтаксичну структуру.

Проте, в цьому дослідженні було зафіксовано використання синтаксичних трансформацій на різних рівнях:

- на рівні речення (заміна складного речення простим; заміна простого речення складним; членування складного речення);
- на рівні частин складного речення (заміна підрядного речення прийменниково-іменниковим сполученням, дієприслівником і т.п.);
- на рівні фрази (напр., заміна дієприкметникового або дієприслівникового звороту прийменниково-іменниковим сполученням);
- на рівні членів речення (напр., заміна підмета додатком, обставиною и т.п.).

Найбільш продуктивною в кількісному відношенні серед перерахованих вище заміни є заміна члена речення (45% від загальної кількості синтаксичних трансформацій), зокрема, заміна підмета додатком. Застосування таких трансформацій обумовлено наявністю в англійській мові загальної тенденції до вживання пасивних конструкцій, в той час як в українській мові в подібних випадках використовуються особові або безособові речення з присудком, вираженим дієсловом в активній формі.

Література

1. Глушко Т.Ю. *Эквиваленция в переводах технической документации* / Т.Ю. Глушко – М.: Билд, 2007. – 312 с.
2. *Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми* / В.І. Карабан. – Вінниця, Нова книга, 2004. – 576 с.
3. *Корунець І.В. Вступ до перекладознавства* / І.В. Корунець – Вінниця: Нова Книга, 2008. – 512 с.
4. *Рецкер Я.И. Методика технического перевода* / Я.И. Рецкер – М.: 2009. – 216 с.
5. *Черняховская Л.А. Членение и объединение предложений при переводе с целью сохранения компонентов смысловой структуры* / Л.А. Черняховская // *Иностранные языки в школе* – М.: 1971. – № 4. – С. 21-30.